

İsveç parlamentosunun aldığı son karar, 21. Yüzyıl insanına yakışmayan bir karardır. Parlamento kavramının – bazı devletler tarafından - "paralamanto" anlamında kullanıldığı duygusu doğuyor insanda. Bu konudaki düşüncemizi, geçmişte İsveç ile Osmanlı İmparatorluğu / Türkiye Cumhuriyeti ilişkilerinde görülen "İsveç'in yaptığı haksızlıklar ve ödemesi gereken hesaplar" açısından ele almak istiyoruz.

İlk Hesap

1611-1632 yılları arasında İsveç Kralı olan **Gustav II. Adolf**, 1631'de, Türkleri, Habsburgların hükmettiği Avusturya'ya karşı savaşa ikna etmek amacıyla, Osmanlı İmparatorluğu'na bir Tatar arabulucu göndermişti. **Padişah IV. Murat**, Kral'ın bu önerisini reddetti.

Buna rağmen Tatar arabulucu Kral'a, Polonya veya Almanya'ya karşı 40.000 askerden oluşacak bir ordu ile saldırı önerisinde bulundu. Bu öneri Kralı çok memnun etti ve Tatar askerler, 1654-1660 arasında İsveç Kralı **olan Karl X. Gustav**'in ordusuyla Polonya'ya karşı birlik oldular. Kral bunun üzerine Osmanlı İmparatorluğu'na **Cleas Brorrson Rålamb**'ı arabulucu sıfatıyla göndererek, Padişah'a, Polonya'ya karşı işbirliği önerdi. Padişah ise, iyi ilişkiler içinde bulunduğu Polonya'ya karşı yapılacak bir savaşın, sadece Rusya'nın işine yarayacağı için, bu öneriyi kabûl etmedi.

Rålamb, üstlendiği bu önemli görevi başaramayınca, Osmanlı İmparatorluğu hakkında, Türk geleneği ve göreneklerini küçük gören, kötüleyen 500 sayfalık bir kitap yazdı".

İkinci Hesap

1922/1923 Lozan Barış müzâkerelerinde "**Musul Sorunu**" çözülemeyince, Milletler Cemiyetine havale edilmişti. Milletler Cemiyeti sorunun çözümü için zamanın **İsveç Başbakanı Hjalmar Branting**'i arabulucu olarak tayin etti.

1920-1930 yıllarında Türkiye'de İsveç Büyükelçisi olarak görev yapmış olan **Gustav Wallenberg**, **Branting**'e yazdığı bir mektupta "*İngiltere'nin Lozan Barış Konferansında elde edemediği taleplerinin öcünü almak için tüm gücünü kullanacağı*" uyarısında bulunmuş ve "*İngiltere'nin amacının Hindistan'a giden yolu güvence altına almak*" olduğunu yazmıştı.

Mektup şöyle devam ediyor: "Boğazlara bekçilik yapan Türkiye, Rusların konumunu güçlendirdiği için, Hindistan'a açılan bu yolu güvence altına almak isteyen İngiltere, Türkiye'ye tüm gücüyle karşı çıkacaktır. Varlığını sürdürebilmek için başarılı bir mücadele veren Türkiye Cumhuriyeti'ni ve böylece İsveç'in çıkarlarını korumak amacıyla, terazinin bir kefesine tüm gücünü ve prestijini koyman gerektiğini anlamını istiyorum. İsveç'in huzur ve güven içinde olması için, İngiltere'nin Avrupa ve Asya'yı parçalayarak, Güney'e ulaşmaya yönelik çabalarının, sonuç vermemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, bizim politikamız Rus ve Türklerden yana olmalıdır. Senin görevin, böyle ulusların huzur içinde gelişmeye yönelik haklı taleplerini tüm gücünle savunmaktır".

Gustav Wallenberg yaptığı bu tavsiyeyi İsveç Dışişleri Bakanlığından gizliyor. Çünkü, İsveç'in Londra Büyükelçisinin bunu öğrenmesini istemiyor.

Hatırlardadır ki, Türkiye bu sorunu plebisit yoluyla çözmek istiyordu. İngiltere ise hem Musul petrol kaynakları hem de jeostratejik açıdan, Musul'un Türklere bırakılmasına şiddetle karşı çıkıyordu. Branting'in 1925'te ölmesi üzerine, Musul raportörlüğü İsveç Dışişleri Bakanı **Östen Unden**'e devredildi. İsveç, Belçika ve Macar temsilcilerden oluşan bir araştırma komisyonu kuruldu. Söz konusu komisyon, Musul'da yaşayan halkın Türk veya İngiliz yönetimden yana olmadığı ve özerk olmak istediği sonucuna vardı. (Ancak, bu karara, hangi ölçüler çerçevesinde varıldığı bilinmiyor). Buna rağmen, Musul il toprakları 25 yıl süreyle İngiliz mandasındaki Irak'a bırakıldı. Milletler Cemiyeti komisyonunun aldığı bu kararı kabûl etti. (Bilindiği üzere, tam o günlerde İngilizler "**Şeyh Sait isyanı**" olarak bilinen ayaklanmayı örgütlemişlerdi). 1926'da, Türkiye – istemeyerek – Milletler Cemiyeti'nin bu kararına uymak durumunda kaldı.

Zamanın Türk Dışişleri Bakanı **Tevfik Rüştü Aras**, İsveç Büyükelçiliği'nde görevli diplomat **Paul Mohn**'a, şunları söylemişti:

"İsveç raportörünün bu davranışı ardındaki nedenin iyi niyetli olduğu söylenemez. İsveç o dönemlerde ve hâttâ daha sonraları da, dünya politikasında etkili olmaya ve Kuzey'de hegemonya kurmaya çalışıyordu. Gerçi Unden'in İngiltere'nin etkisi altında kaldığı söylenemez, ancak, muhtemelen o dönemde Fransa'nın Dışişleri Bakanı Briand'ın etkisindeydi. Unden'in Musul sorunuyla ilgili kusuru, Almanya'yı Locarno Anlaşmasına () zorlamak için, çözümü bilerek ve isteyerek geciktirmesiydi. Türkiye kurban edilmişti... Milletler Cemiyeti'ne karar yetkisi vermek doğru değildi. Unden'in tarafları biraraya getirerek çözüm araması gerekirdi..."*

Ve Son Hesap

İsveç Parlamentosu, sözde "Ermeni soykırımı" hakkında 11 Mart 2010'da, "**büyük abisini**" örnek alarak - tek bir oy farkla- Türkiye'yi "**soykırımcı**" olarak niteleme yolunda gülünç olduğu kadar ağır önyargılar içeren bir karar aldı. **Söz konusu iftiracı karar, Türklerin, Süryanilere, Keldanilere ve Pontus Rumlarına da "soykırım" yaptığı iddialarını da içermektedir.** Ne kadar korkunç ve ne kadar çirkin bir iftira bu... Türkiye'ye yapılan şu haksızlıklara bakınız. İnsan olanın kanı donar...

Gerçekler

Barış içinde işbirliği yaparak yaşama olanağı varken, neredeyse bir asır önce yaşanmış olayları – haksız bir biçimde "**soykırım**" adı altında ön plana çıkararak, Türk Milletine karşı düşmanlık duygularını besleyen bir siyaset insanlık dışıdır.

Bu düşmanca siyaset, genel olarak Katolik ve Protestan kiliseleri tarafından beslenmektedir.

Türk Milleti'nin y o l h a r i t a s ı, emsâlsiz Önderi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün çizdiği "**Yurtta Barış, Dünyada Barış**" adlı y o l h a r i t a s ı d ır. Buna göre Türkiye, tüm dünya milletleriyle iyi ilişkiler ve işbirliği yapma yolunda, dünya barışına katkı için gereken özeni gösterirken, kin ve düşmanlık tohumu ekmek için gayret sarfedenlerin – en hafif deyişle – etiksel ve ruhsal bakımdan bunalım içinde olduklarını ya da bu özellikler bakımından yeteri kadar gelişmemiş olduklarını haykırmak, ruh yoksunu olmayan insanlar için doğal bir haktır...

Dursun ATILGAN

Avrupa Atatürkçü Düşünce Dernekleri Federasyonu
Genel Başkanı

Okumak isteyenler için kaynak: *Kaj Falkman, Türkiye - Uç Beyi, Cem Yayınevi.*

(*): **Locarno Anlaşması** Ekim 1925'te, Almanya, Belçika, Fransa, İngiltere, İtalya, Polonya ve Çekoslovakya tarafından imzalanan; güç kullanarak Almanya, Belçika, Fransa, Polonya ve Çekoslovakya arasındaki sınırların değiştirilmesini önlemek amacıyla yapılmış bir anlaşmaydı.